

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu este de doua ori pe septimana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 2. ANULU XII.

Sabiu, in 5 Ianuaru 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Caus'a ungara si Români.

(b.) Cancellarul aulicu ungaru, Contele F o r g á c h au adressatu o epistola autografa câtra d. Kovács, fostulu redactoru alu lui „Független“ si autorulu unei brosiure privitoare la modalitatea impacării între Ungari'a si imperiu. In acêsta epistola se dice, ca intempulucelumaide curendu se ascêpta pasi decisivi din parte astapanirei, si case voru face tôte, pentru de a complanã diferentiile pe cale legala impreuna cutier'a. Din acêsta epistola politici deducu, ca diet'a Ungariei sta la usia. Conjectur'a acêst'a, cu atât'a mai simpla si mai usióra, câci e basata pe cuvintele barbatului, ce sta astadi in fruntea afacerilor ungare, castiga si mai multu credimentu prin publicatiunile foiloru magiare inspirate de Cancellari'a aulica. Acelea adica promitu suspinderea in curendu a tribunaleloru militare, introducerea legi austriace de pressa, restituirea administratiunei municipale, descatusiarea jurnalisticii si mai pe scurtu modificarea provisorului actualu. Tôte acêstea aru fi apoi unu preludiu la conchiamarea dietei ungare, a acelei diete, carea indata 'n anulu 1861. se pusese pe unu terenu, pe care nu se poteã intalni nici cu cerintiele imperiului, nici cu pretensiunile nationalitatiloru.

Ce voru face in atari impregiurări fratii nostri, Români din Ungari'a si respective din Banatu?

Spre a poté sci, ca ce voru face Români, aru trebui sa scimu mai antaiu, ca ce voru face Magiarii; câci problem'a Româniloru va fi mai usióra ori mai grea, dupa cumu va fi directiunea tendintieloru magiare.

Mai nu credemu, ca Magiarii din 1861. pâna 'n 1864. sa se fia facutu mai tolerantu câtra celelalte nationalitati din tiéra; ear decã nu va fi acêst'a, atunci se potu prevedé lupte aprige nu numai la alegerile deputatiloru, ci si in insasi dieta. Magiarii voru cercã tôte midlôcele, pentru de a innecã séu celu putinu de a amanã realizarea principului egalitati pentru tôte nationalitatiile din tiéra; Români iarasi, reprezentati prin barbati de capacitate si de inima, voru luptã din tôte poterile pentru crearea unei pozitii solide, secure, garantate prin legile patriei.

Stã-voru insã Români si 'n acêsta lupta isolati cá 'n 1861? Parasi-i voru si de asta data popórele nemagiare, aliatii loru naturali? Ascultã-voru si acum diferitele viúte slavice—câci in Germani marturisimu sinceru ca n'avemu multa 'ncredere—cu mânilé 'n sinu, cum resuna vocile Româniloru in desiertu? Nu potemu predice. Interesele nationale ale Româniloru si ale popóreloru slavice din Ungari'a suntu aceleasi; suferintiile de sute de ani i infratiescu; temerile de venitoriu i constringu mai fãra voi'a loru la unitate. Cu atât'a dar aru fi mai tristu si mai perniciosu, si pentru o parte si pentru alt'a, candu Slavii din Ungari'a, ce potu impune atâtu de multu prin numerulu si inteliginti'a loru, n'aru audi ce le spira, ce trebuie sa le spire insusi geniulu nationalunei loru. Dar ayemu sciri positive, ca acêsta consciintia e descêpta si la ei, cá si la noi; ni se scrie, ca tinerimea nôstra si a loru pregatesce o legatura mai stricta între ambele nationalitati, ca Români si Slavii din Ungari'a incepu a se intielege unii pre altii. Si ntr'adeveru acêst'a nici candu n'a fostu mai de lipsa decãtu acumu, in acêste timpuri grave, in acêste momente decisive.

Noi totdeun'a amu fostu de acea parere, ca decã Magiarii, cá cei mai tari si mai cu influintia in afacerile publice, nesocotescu drepturile, ba mai si esistinti'a coloralalte popóre din Ungari'a; decã ei insisi respingu mân'a de 'mpacare si 'nfratire a popóreloru nemagiare; decã pretindu pentru sine drepturi, care altor'a nu li le concedu; decã voru

a regulã starea imperiului inainte de a regulã starea dinlauntru a patriei comune mai anguste: atunci popóreloru nemagiare nu le remâne alt'a decãtu a se aliã între sine incontr'a acêstei incercãri pagubitóre, si astfelu a propasi solidariminte pe calea, ce li o presemma datorinti'a câtra sine insesi.

Ori cumu voru est insã sortile, Români din Ungari'a sa fia parati la tôte. Caus'a loru e sãnta si dreapta; si solidaritatea si resoluteti'a voru contribui la triumfarea ei.

Calea ferata in Transilvani'a.

II.

(M. B.) Sa vedemu, incãtu suntu de a se considerã productele tieriloru, in cari se infiintieza drumuri de feru.

Scopulu drumuriloru de feru, adeca: aradicarea inavutirei, a culturai economice si altele, pretindu deadreptulu, cá productele tieri sa se póta vinde cu usioratate altoru tieri, cari au lipsa mare de productele acêstea, si inca cu unu pretiu, din care producatorii si-aru poté scóte nu numei spesele facute pentru acêste producte, ci pe lângã socotirea pretiului pentru lucru si diligintia sa póta contã sí la o dobãnda mai mare, decãtu poteau sperã a casa, séu in piatiile tieri sale.

Productele tieri numai atuncea voru poté trece cu usioratate si eu do b e n d a in mân'a strainiloru, decã producatorii din tiéra, precum: producatorii de bucate, de metale, de lemne, de vite cornute, mari si mici, voru fi câtu se póte mai aprópe de lini'a drumului de feru, séu mai bine dicendu, deaca lini'a va fi trasa pe locurile locuite de mass'a producatoriloru, cá asiã producatorii voindu a transportã productele sele in tierile vecine sa nu fia siliti a face cale de câte-va dile cu trasuri de cai séu boi pâna la drumulu de feru; câci atuncea se marescu spesele productelor, si producatorii voru avé dobenda mai putina in proportiune, dupacum s'au maritu spesele transportãrei,— ear cumperatorii suntu siliti a dá unu pretiu mai mare pentru productele acêstea transportate cu multe spese si diligintia.

Tocmai din acêstu punctu de vedere potemu afirmã, ca lini'a drumului de feru va aduce folóse cu atâtu mai mari, cu câtu este mai lunga directiunea ei pe pamentulu tieri, pe care se infiintieza; câci la din contra decã lini'a aru atinge numai marginile tieri, lucru firescu ca unu astfelu de drumu feratu aru aduce folóse numai locuitoriloru de pe lângã margine, ear ceia-lalti abiã aru poté senti bunatãtiele drumului de feru:— apoi o astfelu de linia, carea imbratisieza mai multu numai interesele celor ce locuiescu pe lângã margine, nici ca s'aru poté numi a tieri, ci ea aru fi numai o linia marginala, carea n'a avutu nici o privire la scopulu e e o n o m i e u alu tieri, ci póte la celu militariu, care trebuie sa fia subordinatu celuilaltu in fia-care statu sanetosu.

Care linia dara e mai favoritóre pentru interesele Transilvaniei: óre lini'a câtra Aradu—Sabiu—Turnulu-Rosiu? séu lini'a câtra Oradea—Clusiu—Brasiovu? Credemu, ca luandu in considerare cele díse pâna acum'a, respunsulu va fi usioru.

Acumu decã privimu numai la productele tieri, se nasce de locu o intrebare ponderósa, adeca: de óre-ce o tiéra are producte deosebite, cari dintre acêstea merita intaietate de a fi luate in considerare la cladirea drumului de feru?— La ast'a respundemu: ca deaca e cu potintia, cá prin cladirea drumului tôte interesele producatoriloru sa se póta aduce in armonia buna, fãra cá unulu séu altu productu sa sufero ceva scãdere mai semtbila: atuncea la tóta intemplantrea trebuie cautatu, pe unde se concentreza poterea productiva a

tierei in mesur'a cea mai mare? cá apoi lini'a sa fia trasa mai alesu pe locuri cá acestea.

Cetátile, in cari de regul'a se intrunescu poterile industriale si banale ale tierei, se vedu a fi cele mai apte de a le aduce in legatura prin drumu de feru, in sa interesele producatoriloru de prin tinuturi sa se respecteze, cá nu cumva vre-o doue-trei orasie sa se inavutiésca pe cont'a acestor'a.

In casulu candu interesele tuturoru producatoriloru nu s'aru poté respectá asemenea pretotindenea: e de lipsa a se observá, ce felu de produse se afla in tíera in abundantia, si apte spre transportare?

De aicea urméza, ca interesele producatoriloru, cari se ocupa cu produse de insemnatate mai mica, trebuie sa devina subordonate intereseloru producatoriloru de mai mare importantia, cáci din contra lini'a cálei ferate nu va corespunde scopului doritu; banii nu voru incurge in tíera, economi'a nu se va cultivá mai tare decâtu pâna acuma, ear greutatea dáriloru va fi totu mai apesátore.

Combinandu-le acestea cu relatiunile Transsilvaniei, aflámu, ca aicea economi'a in intielesu mai largu, precumu fructele pamenturiloru, vitele de tóte soiurile, lemnele, metalele au preponderantia fórté mare asupr'a fabricatoriloru, dintre cari abia se afla ceva in tóta tíer'a, — si cumca produsele economiei voru fi obiectele de frunte ale comerciului, pânacandu desimea popórimiei va cresce la unu numeru asiá de mare, cátu ea va fi silita a se apucá si de manufacture, apoi mai tardiu candu comerciulu va aduce destule capitale de bani in tíera, si creditu'n-si va luá o dimensiune nespusa prin comerciulu solidu, va fi silita a se ocupá si cu fabricate interne; in sa pâna atunceá comerciulu de fruptele economiei trebuie sa aiba preponderantia asupr'a celorlalte obiecte de negociatoria, cu atátu mai vertosu, cá tíer'a vecina a Transsilvaniei, in carea se va continuá calea ferata pâna la marea négra, asijderea e o tíera par excellence economica; deci convingerea nóstra e aceea, ca lini'a cátra Orade—Clusiu—Brasiovu merita mai multa apretuire din partea nóstra decâtu cecalalta chiaru si pentru aceea, ca lini'a acést'a aduce in legatura mai multe orasie, orasiele, sate, si tinuturi economiale, deci si folósele drumului de feru voru fi cu multu mai mari; deaca tocmai va cere lips'a, mai târdiu se va poté infiinútiá si cecalalta linia. —

Dela senatulu imperialu.

In siedinti'a 14, a casei de susu din 7 Ian. c. n. se continua desbaterea bugetului si se priimescu la capitulu „Administratiunea politica“ fára nici o desbatere titulu 8 (ajutóre pentru institute filantropice), titulu 9 (oficie ingenieresci), titulu 10 (cladiri de drumuri) si titulu 11 (cladiri de apa). Asemenea si titulu 12 (gendarmeri'a) dupa o mica discussiune. Titlurile, ce mai suntu la administratiunea politica, se incuviintiéza. Apoi trecendu-se la titulu cultului, si anume la contingentele statului pentru cultulu rom. catolicu, iau cuventulu Cardinalulu Rauscher si Conte Leo Thun, si apoi Conte Leo Thun si Cardinalulu Rauscher, si totu asiá, pentru de a vorbi in favórea acestoru ajutóre, care dupa teori'a loru e datoriu statulu a le dá — si in favórea a 1296 f. neacordate de cas'a ablegatiloru pentru biseric'a germana nátiunala din Rom'a, care apoi se si acordéza. Asemenea ajutórele pentru cultulu evangelicu si greco-orientalu (inca totu greco-nevritu.) In fine se mai incuviintiéza preste decisiunea casei ablegatiloru 6300 f. pentru Episcopulu rom. cat. titularu din Chur, si titulu speselor de patronatu pentru scóle. —

In siedinti'a 15, a casei de susu din 8 Ian. c. n. se incuviintiara mai fára desbatere rubricile: in vetiamentulu cu subrubricile eii; apoi arte si industria, in fine cancellariele aulice ungare si transsilvane si croato-slavone, — césta din urma pentru sciutele summe pe sém'a celoru 7 sedrie comitatense — se dá unei comissii spre preconsultare.

In siedinti'a 16 din 9 Ian. continua cas'a de susu pertractarea bugetului, trecendu preste subventiune si dotatiuni, desgreunarea pamentului, domene de statu, in fine ministeriulu de comerciu. —

Sabiiu in 3 Ianuaru 1864. „Herm. Ztg.“ etc. candu n'are alte celea de lucru, mai arunca ochii si la foile romanesci, si apoi dintr'unu ce neintiesu si dintr'altu ce numai pe jumetate intielesu face unu alu treilea ce cu greu de intielesu, si botezandu apoi acestu ce — pentru care n'avemu nume potrivitu — „articulu“, ba inca articulu de fondu, i da drumulu in lume. Unu testimoniu nou despre acést'a e scriptulu eii din nr. 12. „Romanische Blätter im Streit um den besseren Autonomisten (foi romanesci certandu-se: ca

cine e autonomistu mai bunu). Acolo spune, — ceeace noi din parte-ne n'amú sciutu — ca „Tel. Rom.“ se cértá cu „Gaz. Trans.“ despre cestiunea: ca Episcopulu Br. de Sigan'ua au ablegatulu Baritiu e autonomistu mai bunu? Apoi face o asemenare intre „Gaz. Trans.“ si „Tel. Rom.“; asemenandu-i cu doi baiati, cari se cértá pentru aceea, care scie mai bine bate pil'a ori lunecá cu patinele, etc. etc. dupa obicei.

Fára de a ne slobozi la polemice cu „Herm. Ztg.“ si consotiulu eii „Siebenbürger Bote“, trebuie totusi sa observámu, ca priceperea (Auffassung) stárei lucrului e gresita; cáci nu „T. R.“ si „G. T.“, ci doi corespundinti unulu B., altulu P. — si schimba parerile — de-si póte in termini ce-va marcati — despre centralismu si autonomismu, si acést'a nu e totu un'a cu ceeace díce „Herm. Ztg.“ etc. Caus'a, pentru ce ea confunda pre cei doi corespundinti cu cele doue jurnale, déca nu e nepriceperea deplina a lucrului, apoi nu póte fi alt'a decâtu au mani'a de a inventá ceva nou si picantu pentru cititorii eii, au apoi opintirea de a espune foile románe in cértá un'a cu alt'a si apoi a le aretá publicului seusipóte si mai de parte — ori cá nemature ori cá periculóse; cáci ce aru insemná altmintrea terminii, ca acést'a „cértá“ aru fi unu „semnu alu tempului!“

Déca articulu au avutu cugetulu cestu din urma, apoi trebuie sa spunemu scriitorulu lui, ca si-a gresitu calcululu. Intre foile románe potu sa fia diferentie de pareri, atátu in lucruri personale, cátu si in cele nátiunale; pentru aceea in sa ele remánu amice de principiu, si n'au altu ce-va un'a asupr'a altei'a decâtu emulatiunea intru a folosi patriei si nátiunei loru. De aceea, cându aru veni acestea in periculu, atunci — suntemu convinsi — foile románe voru stá úmeru la úmeru cá frati adevérati, cá unu singuru omu. — Digressiunea acést'a o facuramu numai pentru de a n'tempiná nedreptele pareri ale numitei foi; cáci de altmintrea, repetimu, „batai'a de condeiu“ (Federkrieg), n'a fostu intre Gaz. Trans. si „Tel. Rom.“ ci intre corespundintii loru eventuali B. si P.

Dar sa n'ntórcemu la obiectu! Caus'a cestiunata: autonomismu au centralismu, — este ea óre atátu de bagatela, incátu „Herm. Ztg.“ etc. sa se mire, cum si potu doue foi románe tractá o cestiune atátu de nimicósa? Incátu matusi-c'a acést'a guraliva sa aiba fruntea a o espune cititoriloru sei cá o comedia copilarésca? Dar spuna-ne dèns'a, a unu tocmai acést'a e fundamentulu tuturoru n'ntielegeriloru, certelor, ureloru, dúsmanieloru in monarchi'a austriaca? Au nu e acést'a cestiunea cea mare, ce desbina statulu, ce face din tierile de dincolo si de dincóce de Lait'a doue tabere inimice? Dupa priceperea nóstra tocmai acést'a e acea cestiune; si „Herm. Ztg.“ are unu minunatu „Gelegenheit zur Auszeichnung“, aretandu lúmei lini'a de demarcare intré centralismulu si autonomismulu din Austri'a, aretandu lúmei, unde se gata autonomi'a tieriloru si unde se n'ncepe centralitatea imperiului. Dar fiindca acést'a linia inca nu e allata, si fiindca se póte prevedé, ca nici „Herm. Ztg.“ etc. cu tóta istetimea sea nu o va aflá, pentru aceea tocmai in punctulu acést'a aru trebui sa observámu unii cátra alii cea mai estinsa indulgitia. —

Insa sa nu mergemu prea departe, si sa nu trecemu in terene, pe care compete mai multu ddloru P. si B., cá celoru angagiati, a se pune; ci sa ne n'tórcemu la ceeace se atinge strinsu numai de noi: ca „Herm. Ztg.“ sa nu confunde pre scriitorii in doue diuarie cu aceste diuarie in sesi, dar mai cu sémá sa nu se amestece unde nu-i ferbe ól'a. —

Sabiiu in 3 Ianuaru. (Denumiri.) Inalt'a Cancellaria aulica transilvana au denumitu pre Conceptistulu onorariu de Curte Albert de Lúhász si pre Adjunctulu de pretura in disponibilitate Spiridonu Fetti conceptisti aulici actuali.

Varietáti si noutáti de di.

(Necrologu.) Din Malancravu lángá Sighisóra ni se scrie despre mórtea preotulu de acolo Canditu Prosteanu. La immormentarea lui au functiunatu 5 preoti gr. orientali, dar au participatu si parochii locali luteranu si romano-catolicu cu barbatii loru bisericesci. Cuventulu funebralu lu rosti preotulu din Jacobsdorf, p. I. Lascu dupa testulu dela Daniilu capu 12, versu 3. La mórmentulu lui plángu doi orfani, cari dupace in anii trecuti perdura pre mam'a, acum'a remasera si fára tata. — Reposatului preotu blandu si credinciosu in sa: fia-i tieran'a usióra!

Din imprumutulu de 20 millióne pentru cei lipsiti din Ungari'a, dupacum spune M. S., s'au asignatu pan' acum 7 millióne fl., dar fiindca summa votata se

prevede ca nu va ajunge, regimulu are de cugetu a cere unu imprumutu suppletoriu spre acest'asi scopu. —

Armata Daniei consta preste totu din 22 regimente, cari socotindu-se de câte 1600 feciori, aru dá cu totulu 35,200 soldati, afara de reserve. Din regimentele acestea insa unulu, recrutatu din Nemi din Holstein si Lauenburg, s'a desfiintiatu, pentruca soldatii n'au voitu sa se puna dusmanesce fatia cu fratii loru din Germani'a propria. Regimentele 10, 11 si 12 inca suntu compuse din Germani din ducate, ear regimentele 13, 17 si 21 suntu recrutate din districte amestecate. Comandantele supremu e locotenintele generalu de Beza, unu duce forte ageru, cunoscutu Germaniloru inca din batai'a din urma schleswig-holstein'iana.

(Statistic'a Iudeiloru.) Numerulu totalu alu Iudeiloru de pe fati'a pamantului se pretiuiesce dela 7 pana la 8 milliõne, din cari jumetate traiescu in Europ'a. Cu privire la tierile singurite, cei mai multi locuiescu in Russi'a, adica 1,220,000. In Austri'a suntu 853,000, in Franci'a 800,000, in Prussi'a 284,000, in Germani'a ceealalta preste totu 193,000, in Engliter'a 42,000, si in Elveti'a 32,000. Cei mai putni Iudei locuiescu in Svedia si Norvegia, unde totu numai la 6000 crestini vine unu Evreu.

(Starea finantiala a Serbiei.) Dupa Gazet'a oficiõsa serbesca din Belgradu finantiele principatului Serbiei in periodulu din 1 Novembre 1863. pana'n ultim'a Octobru 1864. stau asiá. Spesele facu 24,253,513 grosi (1 grosiu-10 xr. m. c.), si veniturile 22,253,304 grosi. Datorii de statu nu esista. (Fericit'a!) Ear veniturile se specifica astfelu: din posta, telegrafu etc. 1,210,000; contributiuni 12,709,000; vámi 3,500,000; taxe 1,180,000 grosi. List'a civila a Principelui face 1,200,000 grosi. Pentru ministeriulu de cultu si invetiamentu s'au inregistratu in estu anu cu 46,739 grosi mai multu decâtu in anulu trecut, si ministeriulu de resboiu au espensatu in anulu decursu cu vr'o trei milliõne de grosi mai multu decâtu de alta data.

(Epistole de amenintiare.) Redactiunea foii oficiõse magiare „Sürgöny“ primi de curendu o epistola din Iaurinu, in carea i se amenintia, ca de va mai aduce vr'unu articolu pentru intrarea in senatulu imperialu, redactorulu prin comitetulu de neaternarea tieriei va fi judecatu la mörte. Sigilulu e acel'asi, ce fusese infiptu pe proclamatiunile revolutionarie din dilele trecute.

O esplosiune infricosiata de gasu se facu decurendu in Pest'a. O comunicámu dupa „Concordi'a“.

Astadi in 8 Ian. c. n. Pest'a a fostu martora unei intemplári infricosiate. Dimineti'a la 7¹/₂ ore pe drumulu (strat'a) Vatiului a explodat unu duténu (bolta) cu asiápotere incátu o mare parte a casei si din aradicatura dóue odái au saritu in drumu; locuitorii, cari mare parte erau inca'n patu, si-gasira mörtea între ruinele edificiuului. Inca in ante de media-di se destu para (scõsera) dintre ruine 5 insi morti, si cáti-va raniti se transportara in spitalu. Nenorocirea ajunse nu numai pe locuitori, si pre cei ce pe tempulu esplosiunii treceau pe drumu fatisiu cu acésta casa. De mirare, cum unu barbatu si o femeia, ce inca nu se scolasera din patu, din aredicatur'a antáia fura aruncati in drumu cu patulu cu totu, din care apoi se scolara in pace, fára a fi raniti. Locuitorii de prin giuru sentira unu sunetu cá-si de tunu; ferestrele caseloru se sparsera in multime de bucati, deschilinitu sta acést'a cam despre 12 case câte cu trei aredicaturi asiediate fatisiu cu duténulu explodat. Drumulu e plinu de harbari de éga (sticla). Unu scriitoriu dela capi tanatulu orasiului insarcinatu cu inspectiunea desgrupárei, alunecându pe harburile de iéga, si-frânse o mána. Caus'a esplosiunii inca nu e cunoscuta, de ore-ce respectivii ce au casiu-natu-o si-gasira mörtea între ruine. Unii dau de causa a fi fostu petroleu in pivnitia, alti pravu de pusca, ear alti manipularea cu gasulu, acésta din urma e parerea si a magistratului orasiénu, ca-ce tievea gasului in duténu a fostu stricata, deci se crede, ca peste nópte sa fi esitu din ea gasu multu, ear dimineti'a intrandu cu lumin'a in duténu, gasulu sa se fi aprinsu de locu si sa fi causatu esplosiunea. Déca caus'a esplosiunii aru fi fostu pravu de pusca, in asemenea casu s'aru fi observatu negrele pe paretii remasi, insa nu este. Câte-va petre au stricatu si o pórtá a unei case din fatia. Scriitorulu acestoru ordine a ajunsu in fati'a locului la 8 ore, dar nu le-au potutu observá tóte de amerruntulu pentru multimea de poporu ce acursesé, ear de alta parte milit'a orasiului inca postase loculu. Comunicatiunea pe drumulu acest'ae oprita.

(Teatru pe drumulu de feru.) Unu Englesu a mai scornitu ceva nou, adica teatre pe drumulu de feru. Mai multe vagõne insirate suntu parterulu pentru privitori, o radicatora de câteva urme e scen'a, vr'o 5-6 musicanti orchestru. Piesele suntu intócmité asiá, incátu la fiecare statiune se finesce câte unu actu si se face pauza. Intreprinderea se dice ca aru fi avutu urmári forte bune.

Imperatul u Napoleonu si-au assecuratú vietia pe 10 ani la o societate englesesca, carei'a-i platesce câte 400,000 franci pe anu, cu aceea, ca déca in acesti 10 ani aru mori, ori de mörte firesca ori de mörte silnica, Imperatús'a si fiulu seu sa capete in 2 párti egale 5 milliõne franci. Spesele acéstea le potu face Imperatulu, cáci list'a lui civila face 36 milliõne franci pe anu, pecandu a regelui Ludovicu Filipu faceá numai 12 milliõne. —

Din Orastia se scrie la „Herm. Ztg.“ etc., ca securitatea proprietáti si a vietiei suntu periclitate, mai cu séma prin vagabundii din Ungari'a, cari calatorescu prin tiera cá cersitori. Asemenea sciri ne sosescu si nóue de prin alte tinuturi ale tieriei. Aru fi de doritu in adeveru, cá inaltulu guvernulu sa ia mesuri inconst'ri acestoru vagabundii, cari scapandu din iérna, la primavéra candu va dá frundi'a, potu deveni potere talharesci. —

Proclamatiiuni revoltatóre se dice ca cerculéza de nou prin Ungari'a; asemenea ca comitetulu secretu aru fi amenintiatu cu mörte pre mai multi, cari au lucratu pentru impacarea cu Austri'a. —

Lefile profesoriloru gimnasiali, din Blasiu, dupa o corespundintia a „Gaz. Transs.“ se voru imbunatati cu 100 f. pe anu. —

Din Loteri'a sortiloru de creditu a castigatu ablegatulu Teofilu Bendell'a (Archimandritulu din Cernautiu) 20,000 f. — Frumosu colacu de craciunu! —

(Reunine pentru ampoiati.) Pentru assecurarea vietiei si a averei ampoiatiiloru de tóta class'a s'a formatu in Vienn'a o reuniune, carea numera déjà preste 4000 membri. Tragemu atentiunea dd. ampoiati asupr'a acéstei intreprinderi de comunu folositóre, cu aceea, ca redactiunea „Tel. Rom.“ e gal'a a tramité doritoriloru statutele reuniunii spre vedere. —

(Atentatu nou asupr'a lui Napoleonu.) In Parisu se prinsera de curendu prin politia secreta patru Italiani, cari se paru a stá in relatiuni cu Mazzini. Atentatorii erau prevediuti cu bombe de ale lui Orsini, cu pusci, pistole, pumnarie s. a., si unulu dintre ei sa fia marturisitu la investigatiune, ca a voitu sa omóre pre Imperatulu, cáci a tradatu caus'a Italiei.

(Oleude pamentu in Romani'a.) Directorulu societáti englesesei pentru importarea oleului de pamentu comunica in „Times.“ ca acésta societate a mai aflatu in Romani'a isvóre de oleu de pamentu si au si incheiatu contracte pentru 20,000 tóne. Unu vaporu din Braila aduce cu sine 280 tóne din acestu oleu, care are aceeasi eualitate cá oleulu de pétra din Pennsilvani'a. (Câte comori de ale naturei voru fi mai standu ascunse in sinurile Romaniei!) —

Prospectu politicu.

Caus'a germano-danese se'ncurca totu mai tare, si acusi va deveni unu ghiemu, cá celu dela Gordion, care numai unu Alexandru Macedoneannulu va sci deslegá, — cu sabi'a. Confederatiunea germana din Frankfurt inca totu urméza a delibérá asupr'a cestiunii: ca cine e possessorulu celu adeveratu alu ducatoru Holstein si Schleswig. Ablegatulu de Pfordten (Bavaresu), care fusese insarcinatu cu referat'a asupr'a acestui obiectu, si-a finitu operatulu respectivu, prin care desfasiura in modu istoricu si juridicu, ca protocolulu de Londr'a *) e ilegalu, prin urmare dar Germani'a (adica confederatiunea germana nu e obligata a pazí decisiunile lui. Din acésta se vede, ca confederatiunea va sa traga consecuintie si mai departe, ca adica Holstein-ulu s Schleswig-ulu nu suntu legate de monarchi'a danesa. Si confederatiunea in cugetulu seu nu va remané izolata; cáci diu tóte miscárele, câte se facu prin Germani'a, se vede, ca poporul germanu in totalitatea sea partinesce acésta idea, si si guvernele statelor de midilocu si ale celoru mici inca o voru sprijini energiosu cu tóta poterea, prin euvntu si fapta. Austri'a si Prussi'a singure voru a se eschide si a operá dupa capulu loru. (Vedi: Mai nou. Red.) Pecandu dar, dupa vechiulu obicei, Germanii se certa între sine, pe atunci Engliter'a emite la confederatiune totu note preste note, prin care cere a se sistá tóta caus'a, panacandu unu congressu specialu la Londr'a ori la Parisu, la care sa ia

*) Protocolulu de Londr'a, incheiatu la anulu 1852. dupa sugrumarea unei rescolári a Holstein-Schleswig-ului prin insesi Austri'a si Prussi'a, decide, ca monarchi'a danesa este unu corpu intregu nedespartibilu, si ca principele Christianu de Glücksburg e clironomulu tronului. Tractatulu insa remase neratificatu din partea confederatiunii germane, si asiá elu si acum nu léga pre Germani'a propria. (Red.)

parte subscriitorii tractatului de Londr'a impreuna cu unu reprezentante din partea ligei germane, va regulá lucrulu in modu definitivu. Germani'a propria se crede ca va refusa implinirea acestoru cerintie, prin care s'aru deschide usia tuturor poterilor a delibérá intr'o cauza speciala germana, si in care ea vede numai nisce amenintiári góle.

Intr'aceea armatele, german'a si danes'a, si-stau in fatia un'a altei'a la Rendsburg; gvardele lor nu sunt mai de parte de 50 pasi un'a de alt'a. Dani'a arméza dñu'a si nóptea fára incetare; in lucratórele de marina se lucra cu in cordare estrema, pentru de a poté emite la casu de lipsa si o potere marina lánge cea continentalá; in tóta monarchi'a s'au scrisu recrutári nóue, prin care armat'a danesa s'aru urcá la 70,000 feciori. Cassele statului asemenea facu incercári serióse de a se umplé, si Germanii striga 'n lumea larga, ca fratloru lor din Schleswig li se impun sarcini nesupportabile, li se ceru contributiunile inainte de tempu, li se iau bucatele si vitele pentru armat'a danesa.— Regele fu de curendu in persóna la armata, dispunendu cele de lipsa, imbarbatandu pre soldatú si luandu in vedere fortaretiele si fortificatiunile Schleswigului.

Intre fortificatiunile cele mai tari ale Schleswigului se numera si Dannewirk, despre care adeseori póte vomu avé trebuintia de a mai vorbí. (Acést'a é o colina aprópe de orasiulu Schleswig, ce taia tíer'a in directiune dela resaritu spre apusu, asiá incátu forméza chei'a inlantrulu Schleswigului. Colin'a é intarita cu vreo 80 tunuri, siantiuri, palisades. a. numeróse, si dominéza tóta camp'i'a spre médiadú pána la Rendsburg, asiá incátu fiindu ocupata de armata amesuratu lungimei eii, devine o fortarétia fórté tare. Spre nefericire Danesiloru in sa au inghiatiatu tare riuríle si báltile, ce suntu spre apusu dela Dannenwirke, si asiá Danesii au tóta caus'a a se teme, ca Germanii i voru incungiurá si-i voru apucá între dóue focuri. De aceea spargu ghiati'a, spre a se assecurá.)

Intre Dani'a si Germani'a s'au si ruptu referintiele diplomatice; tóte curtile si-au revocatu ambasadorii din Copenhagen, numai Austri'a si Prussi'a nu. Poterile acestea, care au mai parasitu odata caus'a germana, gramadescu de nou ur'a si indignatiunea Germaniloru asupr'a lor.

In starea Poloniei nu s'a schimbatu nimicu, va sa dica Polonii mergu totu spre mai reu, ear Russi'a odichnesce pe laurii triumfului, ce l'a serbatu asupr'a uniteloru amenintiári franco-anglo-austriace.

In Greci'a merge reu. Discordanti'a între ministeriu si camera cresce necurmatu, si regele, unu june simplu si neespertu, sta între amendóue partidele cá între focu si între apa.— Ionenii i tramisera de curendu o deputatiune, prin carea-lu provóca fórté cu energiá, a protestá incontr'a nimicirei fortificatelor dela Corfu din partea Englesiloru. Bietulu rege, pusu pe tronu de Engliter'a, sa protesteze incontr'a Engliteri!— Póte audímu iar cátu de curendu de vr'o minune grecésca.

Franci'a é ocupata cu lucrurile sele interne. Tóte partidele politice dorescu pacea; de aceea Franci'a si fatia cu cestiunea germano-danesa observa neutralitate stricta, ba póte aru partini pre Germani, candu aru sci, ca prin acést'a aru poté dá Engliteri o lovitura.

In Itali'a a priimitu camer'a dimissiunea lui Garibaldi; dintr'alte ea are destulu de a face cu stirpirea bandeloru de briganti (talhari politici.)

Din Romani'a ne veni numai „Románulu“, care preste tóta aseptarea tractéza lucruri mici locale. Dintr'unu telegramu, ce cerculéza prin díuare, vedemu, ca „Jurnalulu de Constantinopole“ se plánge asupr'a portárei guvernului romanescu. Nimicu mai naturalu decátu acést'a, mai cu séma déca cu inimicii dinafara ai Romaniei voru li conspirandu si inimicii eii dinlantru, precumu, dorere! cam é sórtea eii. Noi credemu in sa, ca guvernului románu nu-i va scapá din vedere, ca Europ'a are destulu de a face cu sine insasi si nu-i ajunge nici tempu, nici modu a esaminá pre Romani'a pentru toti pasii, ce-i face; de aceea astfelu de voci le va ignorá cu totulu si va procede pe calea, ce i-o presémna drepturile eii.

Maí nou.

O adunare de poporu cá de 3000 persóna a rogatu pre regele din Hannover'a, a proclamá desfacerea Hannoverei de protocolulu de Londr'a si recunóscerea ducelui Fridericu.

Regele din Saxoni'a, fiindu in Lipsi'a, a fostu intempinatu de tóta cetatea cu entusiasmu si rogatu, a pro-

tege caus'a ducatelor Holstein si Schleswig. Regele respunse, ca se bucura vediendu opiniunea publica declaranduse pentru ducate; efectulu nu é datu in mán'a lui (a regelui); dar elu sta neclatitu pelánge acést'a cauza.

Din Schleswig se scrie, ca partid'a ducelui de Augustenburg (anti-danesa) i-a tramisu o adresa de devótiune la Kiel.— Regele si regin'a din Dani'a voru sa-si stramute pe cátu-va tempu resiedinti'a la Schleswig, unde li se si pregatesce quartirulu.

Franci'a a reieplatu propunerea Engliteri privitóre la o conferintia in caus'a germano-danesa.

In siedinti'a dietei confederatiunale din Frankfurt din 11 Ianuariu adusera Austri'a si Prussi'a de nou propunerea de urgentia: a se provóca Dani'a a-si retrage constitutiunea din Novembre (prin care se incorporasera ducatele cu Dani'a); cáci la dincontra Schleswig-ulu se va ocupá neamanatu.

In Schleswig suntu 16,000 Danesi; Dannewirk se fortifica mereu.

Nr. 73.—2

Concursu.

La scól'a capitala romána ortodoxa orientala a Protopopiatului Dobrei in Dobr'a, devenindu unu postu de Inveliatióriu vacantu, se oserie concursu pána in 16 Ianuariu a. v. 1864 st. v. c'unu salariu anualu de 400 f. v. a.

Individii, cari voru competá la 'mbracarea acestui postu, debue sa fie de natiune romána si de religiune ortodoxa orientala, ca sa póti corespunde caracterului nationalu si confessionalulu alu seólei, si au a se adresá pána la datulu descriu cátra Efori'a scolara, prevediendu recursele lor:

- 1 Cu Atestatu de botezu,
- 2 cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, séu despre ocupatiunea de mai nainte, precumu si despre portarea morala, politica, si cunoscenti'a limbeloru patriei.

Inspectoratulu districtualu si Presiedintele Eforiei scolare capitale a Protopopiatului ortodoxu orientalu din Dobr'a, in 16 Decembre 1863.

Nicolau de Crainicu m. p.
Protopresviteru.

Balulu

Reuniunei femeiloru románe etc. din Brasiovu

se va tine si 'n carnelegile acestea in modulu stralucitu usitatu, Dumineca in 12/24 Ian. 1864 in sal'a Redutei de aci. Pretiulu unui biletu de intrare é de persóna 1 f. 60 xr. Deci suntu postiti a luá parte la acést'a petrecere toti cáti dorescu a ajutá fondulu unui institutu filantropicu.

Comitetulu Reuniunei f. r. etc

Pretiurile de piatia

din Sabiiu, Vineri in 3/15 Ian. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ „ códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen)*)	1	47
„ „ midilocu „	1	40
„ „ códa „	1	33
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	87

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vien'a in 4/16 Ianuariu 1864.

Metalicele 5%	72 90	Actiile de creditu	180 30
Imprumutulu nat. 5%	80, 25	Argintulu	119. 50
Actile de banca	791	Galbinulu	5. 73

DD. abonanti vechi suntu rogati a ne tramine impreuna cu abonamentulu si cate o adresa de pán' acum; ear cei noi, a ne insemná cu acuratetia loculu locuintiei si post'a din urma.